

N:o 53.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 8 Maj 1872.
— — — — Andra Kammaren den 8 — —

Riksdagens underdåniga skrifvelse, i anledning af år 1871 verkställd revision af Statsverkets m. fl. allmänna fonders förvaltning år 1869.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 36).

S. A. K.

I anledning af hvad Riksdagens sistlidet år församlade Revisorer rörande då verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1869 uti afgifven berättelse anmält, samt vederbörande förvaltande verk och myndigheter uti deröfver afgifna underdåniga förklaringar hos Eders Kongl. Maj:t andragit, får Riksdagen i nedan omförmälda ämnen, hvilka blifvit upptagna under de i revisionsberättelsen förekommande rubriker, i underdånighet anföra följande:

Strömsholms slott.

Jemte förmälan, att slottskassans kontanta behållning, som vid revisionsårets början utgjort 1,897 Rdr 30 öre, vid årets slut uppgått till 2,289 Rdr 82 öre, hade Revisorerne ansett, att, enär af räkenskapen framginge, det större delen af denna behållning icke varit för löpande utgifter erforderlig, densamma bort i bankinrättning insättas.

I sammanhang härmed må omförmälas, hurusom Revisorerne, i anledning af ett vid granskning af Hernösands navigationsskolas räkenskaper anmärkt likartadt förhållande yttrat, att, då det icke kunde anses vara med god ordning öfverensstämmande, att allmänna verks och inrättningars kontanta, för löpande utgifter icke behöfliga behållningar vore hos redogörarne inestående, hvilket förhållande uppmärksammats icke allenast i dessa, utan äfven uti åtskilliga andra räkenskaper, Revisorerne ansåge att, i likhet med hvad redan funnes stadgadt beträffande konsistoriernas och elementarläroverkens medel, en allmän föreskrift borde meddelas derom, att dylika behållningar, om de ej på annat sätt kunde göras fruktbärande, skulle, i den mån sådant utan väsendtlig olägenhet kunde ega rum, uti bankinrättning på deposition eller upp- och afskrifning insättas och endast efter behof derifrån uttagas.

Lika med Revisorerne har Riksdagen ansett det vara med god ordning öfverensstämmande, att en allmän föreskrift blefve, på sätt genom Kongl. Cirkuläret den 1 Juli 1870 redan egt rum i afseende å konsistoriernas och elementarläroverkens kassabehållningar, meddelad i det af Revisorerne angifna syfte; Och Riksdagen får derföre i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes, i den mån stadganden i fråga om förvaring eller fruktbargörande af allmänna verks och inrättningars kontanta, för löpande utgifter icke behöfliga behållningar ej redan förefinnas, i nåder meddela allmän föreskrift derom, att sådana behållningar skola, der sådant utan väsendtlig olägenhet kan ega rum, uti bankinrättning på deposition eller upp- och afskrifning insättas och endast vid behof derifrån uttagas.

Statistiska Tabellkommissionen.

Enligt Statistiska Tabellkommissionens räkenskaper hade under revisionsåret kvartalsvis utbetalts till Kamereraren i Kommerskollegium, Kammarherren E. G. Leyonmarck ett sammanräknadt belopp af 750 R:dr, utgörande honom, såsom revisor i f. d. Kommissionen öfver Tabellverket, tillagdt arvode.

I afseende å ifrågavarande arvode hade Revisorerne inhemtat, hurusom Leyonmarck, hvilken den 12 Januari 1836 blifvit konstituerad att bestrida revisorstjensten i dåvarande kommissionen öfver Tabellverket, efter detta verks upplösning, som, jemlikt Kongl. Brefvet den 22 Juli 1858, med slutet af nämnda månad egt rum, hos Kongl. Maj:t sökt att få uppbära sin i nämnda kommission innehafda lön af 750 Rdr in-

till dess han å Rikets stat erhöle annan tjenstebefattning med högre lön; att Eders Kongl. Maj:t uti nådigt Bref den 30 Juli 1859 förklarar, att då Leyonmarck, hvilken ej innehaft fullmakt å revisorsbefattningen, utan allenast genom konstitutorial blifvit förordnad att förrätta den samma, sedermera vid nämnda kommissions upplösning och dess göromåls öfverflyttning till Statistiska Tabellkommissionen afböjt det honom gjorda förslag att söka anställning i detta embetsverk, Leyonmarcks anhållan icke kunde i vidsträcktare mån bifallas, än att t. f. Chefen för Statistiska Centralbyrån egde att, om och när Leyonmarck sig dertill anmälde, tilldela honom mot hans förra åligganden såsom revisor svarande enahanda göromål inom byrån, i hvilket fall Leyonmarcks arvode för denna tjenstgöring borde med 750 Rdr årligen utgå tills vidare af det till extra tjenstebiträden inom byrån anvisade anslag; att, sedan Leyonmarck derefter anmält sig att från och med September månad 1859 vilja åter inträda i sin förra revisorstjenstgöring, med den anhållan likväl att, då han, såsom tillika anställd i Kommerskollegium, under hela den tid han innehaft ifrågavarande revisorstjenst egt att hemma hos sig på lämplig tid verkställa revisorsgöromålen, honom måtte äfven dädanefters tilldelas endast sådana göromål, som han kunde i sin bostad förrätta, Eders Kongl. Maj:t uti nådig proposition till Rikets vid 1859—1860 årens riksmöte församlade Ständer föreslagit och Rikets Ständer medgifvit, att på kommissionens stat finge uppföras det arvode af 750 Rdr årligen, som Leyonmarck, enligt Eders Kongl. Maj:ts beslut, egde uppbära, med skyldighet att inom Statiska Centralbyrån förrätta emot hans förra åliggande såsom revisor i f. d. Kommissionen öfver Tabellverket svarande göromål; samt att t. f. Chefen för Statistiska Centralbyrån redan uti underdånigt memorial af den 17 December 1860 fäst Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på svårigheten att inom denna byrå för Leyonmarck finna några mot hans förra åligganden såsom revisor i f. d. Kommissionen öfver Tabellverket fullt svarande göromål och sedermera uti embetsmemorial till Chefen för Civildepartementet af den 15 Augusti 1862 fäst dess uppmärksamhet på det oegentliga förhållande, att, såsom orden lyda, »Statistiska Tabellkommissionens stat skall belastas med ett arvode af 750 Rdr årligen till en f. d. tjensteman i den numera upplösta Tabellkommissionen, hvilken tjensteman af sin innehafvande kamererarebefattning i Kongl. Kommerskollegium är förhindrad att göra någon tjenst i Statistiska Centralbyrån.»

Enär Leyonmarck, hvars anspråk på utbekommande af ifrågavarande arvode, enligt hvad af Kongl. Brefvet den 30 Juli 1859 inhemtades, då icke sträckt sig till längre tid, än till dess han å Rikets stat erhöle

annan tjänstebefattning med högre lön, redan den 30 November 1860 blifvit befordrad till kamererarebefattning i Kommerskollegium och derigenom kommit i åtnjutande af högre lön å nämnda stat än den, han på grund af sin fullmakt såsom kammarförvandt förut innehaft, hade, enligt Revisorernes åsigt, endast af denna anledning ifrågavarande arvode bort upphöra att vidare utgå. Då dertill komme att, enligt de af Rikets Ständer vid 1856—1858 samt 1859—1860 årens riksdagar beslutade bestämmelser, dels tjänsteman inom Statistiska Centralbyrån icke finge tillika innehafva annan allmän befattning, dels tjänst inom den lönegrad, kamererarebefattning i Kommerskollegium medförde, icke finge hos samma person med annan tjänst med lön å rikets stat förenas, samt Leyonmarck, enligt hvad Chefen för Statistiska Centralbyrån upplyst, i allt fall icke uppfyllt det vilkor, hvarunder ifrågavarande arvode blifvit af Rikets Ständer beviljadt, hade Revisorerne ansett sig icke kunna underlåta att å förhållandet fästa Riksdagens uppmärksamhet för den åtgärd, som i anledning deraf kunde påkallas.

Med hänseende till hvad sålunda förekommit, och då vid tiden för aflåtande af förrberörda nådiga Bref af den 30 Juli 1859 lönen vid den kammarförvandsbefattning, hvarå Leyonmarck då innehade fullmakt, utgjorde 2,200 R:dr, hvaremot den kamereraretjänst, till hvilken han den 30 November 1860 blifvit utnämnd, är förenad med 3,500 R:drs lön, har Riksdagen funnit uppenbart, att det ifrågavarnade arvodet från och med månaden näst efter sistnämnda dag icke bort till Leyonmarck utgå. Riksdagen har emellertid ansett sig endast böra i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t i nåder föranstalta att det å Statistiska Tabellkommissionens stat uppförda arvode åt en tjänsteman vid f. d. Tabellkommissionen icke vidare må till Leyonmarck utbetalas.

Svenska Akademien.

Utaf Svenska Akademiens ordboksarbete, till hvars fortsättande från och med år 1854 varit beviljadt ett årligt anslag af 3,750 R:dr, hvilket vid 1859—1860 årens riksdag uppfördes å ordinarie stat, och hvar till alltså af statsmedel utgått 67,500 R:dr, hade under år 1870 utkommit första häftet, innefattande bokstafven A. I anledning af hvad Akademien yttrat uti det förord, hvarmed Akademien beledsagat detta häfte och hvaraf Revisorerne meddelat ett utdrag, hade hos Revisorerne tvekan uppstått, huruvida anordningen för ifrågavarande arbete, hvars utgifvande redan varit förenadt med icke ringa kostnader, vore

fullt lämplig och ledande till arbetets fullbordande med den skyndsamhet ändamålet kräfde.

Den tvekan, Revisorerne sålunda uttalat i afseende på ändamålsenligheten af anordningarne för Svenska Akademiens ordboksarbete, har Riksdagen icke kunnat annat än dela, och denna tvekan har vunnit ökad stöd i innehållet af det utaf Akademien i anledning af Revisorerne anmärkning afgifna underdåniga utlåtande. Det har således syns Riksdagen väl värdt att öfverväga, huruvida icke ifrågavarande arbete borde ordnas på ett sätt, som mera befordrade dess raskare fortskridande. Arbetets stora nationela betydelse gör det otvifvelaktigt förtjent att af statsmedel understödjas, desto heldre som, utan sådant understöd, ringa utsigt lär förefinnas att det någonsin skulle kunna tillfredsställande genomföras. En jemförelse mellan det betydliga belopp, hvartill de hittills för arbetet under längre tid använda statsmedel uppgå, och det resultat, som kunnat för allmänheten framläggas, lär emellertid gifva fullt stöd för den mening, att de hittills vidtagna anordningarne icke kunna anses tillfredsställande. Det har förefallit Riksdagen, som vore det både med god hushållning och med behörigt erkännande af arbetets vikt mera öfverensstämmande att, äfven med en för en tid något förhöjd utgift, söka fortskynda detsamma, så att ordboken en gång må kunna fullbordas och åt den nationela språkodlingen bereda den nytta, som eftersträfvats, än att alltjemt fortfara att utbetala ett anslag, som, tilläfventyrs otillräckligt att åt ordboksarbetet bereda önskvärdt fortskridande, i sjelfva verket icke, att döma af hittills vunnen erfarenhet, lemnar för det allmänna något resultat, som motsvarar de för längre tidrymd betydliga medel, som utan nämnvärdt närmande till målet uppoftas. Riksdagen får derför i underdånighet anhålla, det tacktes Eders Kongl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida icke i afseende å det åt Svenska Akademien uppdragna arbete för utarbetande af en ordbok öfver svenska språket, må kunna träffas anordningar, som betrygga arbetets raskare fortskridande och ordbokens fullbordande inom en ej för mycket aflägsen tid, samt, om förhållandena dertill föranleda, till Riksdagen göra den framställning i ämnet, som för nämnda ändamåls vinnande må kunna anses behöflig.

Bibelkommissionen.

Af en utaf Revisorerne meddelad redogörelse för Bibelkommissionens räkenskap har inhämtats, att nämnda kommissions tillgångar

vid 1869 års slut utgjordes af kontant behållning 4,235 R:dr 32 öre, utlånta medel 43,900 Rdr, utestående räntemedel 180 R:dr eller tillsammans 48,315 R:dr 32 öre; Och då en medelsförvaltning, särdeles af det omfång som den ifrågavarande, syntes Revisorerne vara för kommissionens ändamål främmande, hade Revisorerne, utgående från den vid flera föregående revisioner uttalade och af Statskontoret uti underdånigt utlåtande af den 31 December 1869 biträdda åsigt om lämpligheten af en gemensam fond- och kassaförvaltning, ansett sig böra hos Riksdagen hemställa, om icke förvaltningen af ifrågavarande medel kunde från kommissionen skiljas, på det att kommissionen finge utslutande egna sin verksamhet åt sitt egentliga uppdrag, hvars snara avslutande, efter kommissionens nära hundraåriga tillvaro, af flera skäl vore önskvärdt.

Till alla delar instämmande i de af Revisorerne i denna fråga uttalade åsikter, får Riksdagen i underdånighet anhålla, det måtte Eders Kongl. Maj:t i nåder tackas förordna derom, att de under Bibelkommissionens förvaltning befintliga medelstillgångar blifva till Statskontoret öfverlemnade.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 8 Maj 1872.